

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus JAANUAR 2019

Kõik, mida te iial teete sõnaga või teoga, seda tehke Issanda Jeesuse nimel, Tema läbi Jumalat Isa tänades! Kl 3:17

Hea Johannese Sõnumite lugeja – soovin Sinule ja Sinu lähedastele õnnistatud uut alanud Issanda aastat! Uueks aastaks on tihti inimestel suured, uued ja lootusrikkad ootused, mille poole soovitakse püüelda. Ei erine minagi nendest.

Aeg läheb kiirelt – kui vaatame elus tagasi, võime seda kinnitada. See on nagu lennukiga reisimine ühest sihtpunktist teise. Istud lennukis oma kohale, sisimas on ehk väikene ärevus ja pea mõtteid täis. Lennuk stardib ja tõuseb pilvepiirile ning siis oled juba pealpool pilvi, korraga näed, kuidas taevas on imeilis sinine ja päike paistab. Vaatad pilvi ja kaunist värvilist maastikku, mida aeg-ajalt pilved vahelt näha on, märkad ilu ja imelist Issanda kätetööd. Kui muidugi vaatad, sageli tegeled pigem kõige muuga ja ootad sihtpunkti jõudmist. Lennukis olles tundub, nagu hõljuksid vaikselt õhus ja liiguksid aeglaselt, kuid tegelikult on kiirus 700-800 km/h.

Issanda antud aeg ja ruum on antud selleks, et tegutseda Issanda Jeesuse Kristuse nimel ning seeläbi Issandale au ja kiitust tuua. Kord ehitati üht suurt ja võimast katedraali. Üks rändur tundis huvi, et mis hoonega on tegu, sest ta oli kirikukauge inimene. Ta pöördus ühe ehitaja juurde ja küsis: “Mis te siin teete? Mida te ehitate?” Ehitaja vaikus, kehtas õlgu ja ütles: “Ma teen tööd ja teenin raha”. Meesterahvas tänas viisakalt ehitajat ja astus edasi ning imetles veidi seda suurehitist ning enne objekti juurest lahkumist küsis ta teise ehitusmehe käest: “Mis teie siin teete? Mida te ehitate?” Ehitaja vastas: “Mina ehitin kirikut!”. Rändur jätkas rännakut, kuid soovis peagi tagasi tulla.

Selles loos on mõlemad vastused justkui õiged, kuid suhtumine ja arusaam oma tööst on erinev. Soovin, et võiksime Kristuse ihuna ühiselt niisamuti kirikut ehitada meile antud andidega ning seejuures teada, mida ja milleks me teeme. Tea, Issandat on võimalik teenida igal ajal, kõigis paigus ning erineval viisil. Kasutage Issanda poolt antud jätkuvat armuaega mõttekalt, hoidke üksteist, julgustage üksteist, palvetage ning ärge seejuures unustage tänamist, sest miski ei ole enesestmõistetav.

Täna, 1. jaanuaril, on Jeesuse nimepäev, see nimi on kõikidest nimedest suurim. Võiksime täna sellele mõelda, mida see nimi tähendab täna mulle? Mitmed reageerivad selle nime peale ärrituse ja pahameelega, kuid ometi on selle nime taga palju head ja olulist. Selle nime sees peegeldub minu jaoks armastus, hoolimine, märkamine, valgus jpm. Mulle peegeldub Jeesuses Jumala armastus inimeste vastu. Nimi **Jeesus** tähendab **Jumal päästab!** Pidagem uuel aastal seda nime igapäeva tegemistes mees, sest siis kõik see, mis Jumal meile on andnud, kandub ka meie argipäeva. Õnnistatud uut aastat teile kõigile!

EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse abiõpetaja Kristo Hüdsi

PEAPIISKOPI LÄKITUS JÕULUPÜHADEKS JA ALGAVAKS ISSANDA AASTAKS 2019.

Jeesuse sündimine Petlemma sünnikoopas oli vaikne ja maailma silma eest varjatud sündmus, mille esimesteks vahetuteks tunnistajateks olid taevaste saadikutena inglid. Evangelist Luukas kirjutab jõuluevangeeliumis: *Issanda ingel seisatas nende juures ja Issanda kirkus säras nende ümber ja nad kartsid üliväga* (Lk 2:9).

Inglite ilmumine Jeesuse sünnihetkel kinnitab, et selle sündmuse ettevalmistamisel oli taeval, kust sõnumitoojad pärit olid, mängida oma oluline roll. See oli ka märgiks, et Jeesuse sündimine oli Jumala enese tegu, millest inimkonnale teatamisel täitsid taevased sõnumitoojad oma ülesannet.

Inglitel, kes ilmusid karjastele jõuluöö, oli sõnum, mis on hetkel ka meie jaoks väga päevakajaline ja vajalik: *Ärge kartke!* Teame, et hirm võib halvata inimeste meeled nõnda, et kaob realsustaju ning kõik, mis toimub või ees ootab, tundub olevat ähvardav ja ohtlik. Ka karjaste kohta öeldakse, et *nad kartsid üliväga*. Inglid, kuigi rahuõnnumi toojatena, tekitasid oma enneolematult ootamatu ilmumisega karjastele hirmu. Karjased said hirmust võitu alles pärast seda, kui nad veendusid inglite sõnumi paikapidavuses. Jõuluöö karjased suundusid rutates Petlemma sünnikoopasse ning leidsid eest Maarja, Joosepi ja sõimes magava Jeesus-lapse. Nad veendusid, et kuulutus Taaveti linnas Petlemmas sündinud Päästja Issand Kristuse kohta oli tõsi.

Esimene jõuluöö on hetk ajaloos, mil taevas ise inimmeeltega tajutaval viisil laskus maa peale. See ei tähenda, et inimesed, kes olid nende sündmuste vahetud tunnistajad, sellest lõpuni aru said. Aga see ei olegi tähtis! Imed peavadki jääma imedeks ja lõpuni mõistetamatuteks, sest muidu ei oleks need enam imed. Imed on seotud aga Jumala usaldamisega. Kas suudame usaldada Jumalat ka ärevate sündmuste ja rahutute sõnumite keskel? Kas meil on muud võimalust! Jumal ei ole inimkonda kunagi alt vedanud.

Imesid sünnib endiselt meie ümber. Kui talitseme oma hirme ja usaldame Jumalat ning oma lähedasi, märkame, kuidas imelised asjad sünnivad ka meiega. Hirmu kardinat tagant ilmub jõululaps Jeesus, kes osutab lõppematut armastust meie ja kogu maailma vastu. Täna. Ja kuni aegade lõpuni. Ka üle aja ja igaviku. Igavesti!

Rahu ja rohket Jumala õnnistust Kristuse sündimise pühaks ning Issanda aastaks 2019.

Urmas Viilma
peapiiskop

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JAANUARIS.

T, 1. jaanuar kl 12 jumalateenistus armulauaga. Jeesuse nimepäev. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa (Toomkirik).

N, 3. jaanuar kell 10.30 Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev. Helistatakse kirikukelli. Kogunemine Vabadussamba juures. Palvus piiskop Tiit Salumäe.

R, 4. jaanuar kell 9 hommikupalvus (Jaani kirik).

P, 6. jaanuar kell 11 Kristuse ilmumise püha jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus, maailma valgus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Kristo Hüdsi ja Teno Ilves. Laulavad koguduse koorid, dirigendid Sirje Kaasik ja organist Lia Salumäe. (toomkirik).

T, 8. jaanuar kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 11. jaanuar kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). **Kl 13.30** teetund (Jaanisaal). **Kl 18** noorteõhtu.

P, 13. jaanuar kl 11 Kristuse ristimispüha jumalateenistus armulauaga 1. ilmumispühajärgsel pühapäeval. Teema: Ristimise and. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi ja Kalle Jätsa. (Jaani kirikus).

Kl 11 Lastekirik (Jaanimaja).

13.-20. jaanuar Allianss palvenädala jumalateenistused Haapsalu pühakodades.

T, 15. jaanuar kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaalis).

R, 18. jaanuar kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik).

P, 20. jaanuar kl 11 jumalateenistus armulauaga 2. ilmumispühajärgsel pühapäeval. Teema: Jeesus ilmutab oma jumalikku väge. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Teno Ilves (Jaani kirik).

Organist: Lia Salumäe. **Kl 17 Alliansspalvenädala lõpetamise jumalateenistus.** Jutlustab Eenok Palm (Jaani kirik). Laulab koguduse koor organist Lia Salumäe juhatusel (Jaani kirik).

T, 22. jaanuaril 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 25. jaanuar kl 9 hommikupalvus Kristo Hüdsi (Jaani kirik), **kl 13.30** teetund (Jaanisaal).

L, 26. jaanuar kl 14 – Piibel köögis (Jaanimaja)

P, 27. jaanuar kl 11 jumalateenistus armulauaga 3. ilmumispühajärgsel pühapäeval. Teema. Jeesus äratab usule. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, EELK vikaarõpetaja Kristel Engman (jutlus) ja Kalle Jätsa (Jaani kirik).

T, 29. jaanuaril 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

Alliansspalvenädal 2019 Haapsalus

Päev	Kuupäev	Kellaeg	Koht	Aadress	Kõneleja
Pühapäev	13.01.	17	EAÕK	Rüütli 2	Rein Käsk
Esmaspäev	14.01.	19	SPAK	Endla 4	Kristo Hüdsi
Teisipäev	15.01.	19	EEKB	Metsa 24	Peeter Vikman
Kolmapäev	16.01.	19	EMK	Endla 6	Jüri Ilves
Neljapäev	17.01.	19	EEVL	Raudtee 12	Urmas Rahuvarm
Pühapäev	20.01.	17	EELK	Kooli 4	Eenok Palm

SAAME TUTTAVAKS: HENRIETTE OPP - MEIE KOGUDUSE VANIM LIIGE.

Säravate silmade ja lumivalgete juustega Henriette istub oma kodus diivanil. Kui heliseb lauatelefon, kulub natuke aega, enne kui ta rulaatori abiga toru tõstma jõuab. Mobiil on tal rulaatori küljes väikeses heegeldatud kotis.

Henriette, õieti Henriette-Terese Opp sai 12. novembril 99. „Paljud vanad inimesed ütlevad, et ootavad surma, aga mina ei taha veel ära surra. Mina tahan saja-aastaseks saada!”

Käeulatuses on Henriettel Lääne Elu, ristsõnakülj kõige peal, lahendamise poole peal. „Et mõistus töötaks,” põhjendab ta. Laual on veel „Eesti Kirik”, mida toob talle koguduse liige Malle Allmere. Prille ta ei kasuta, aga eriti peenikese kirja tarvis on väike luubike.

„Lehest tahan lugeda kõike,” ütleb Henriette, rõhk sõnal „kõike”. „Ma olen nagu vanamutt ikka – uudishimulik.” Kuulmine on tal nagu leerilapsel. Nalja teeb täiesti tõsise näoga. Kui intervjuud telefonitsi kokku lepime, küsin ettevaatlikult, ega õues kurja koera ole. Henriette vastab: „Kõige kurjem koer olen mina ise.”

Henriettega tema elust kõneldes ütleb ta sageli ühe või teise eluseiga põhjuseks või põhjenduseks: „Töö, töö, töö.” Isegi kui küsin, mis teda elus hoiab, saan vastuseks: „Töö.” „25 aastat õmblesin „Sulevis” rannamantlitele varrukaid otsa. Pärast töötasin veel kodus edasi.” Pensionile jäi ta 72selt. Tema saarlasest abikaasa Fjodor Opp suri 1984. aastal, oli ainult 64. Henriette neljast lapsest on elus kaks, lapselapsi on tal kolm, lapselapselapsi neli.

Rahutu ja ebakindel lapsepõlv

Henriette sündis 12. novembril 1919 Ridala vallas Kaevere külas. Ta oli vallaslaps ja see kujundas suuresti ta saatust. Henriettel on hoolikalt alles hoitud Parila kuueklassilise kooli lõputunnistus 1935. aastast. Ainult matemaatika „kolm”, teised „neljad-viied”. Ema tahtis ta panna kodumajanduskooli, rohkem ta kooli ei saanud. Kodumajanduskool oli Henriette meelest taluperemeeste tütardele. Ta

poleks saanud koolis omatahtsi käia, tal tulnuks vahepeal tööd teha ja siis selle pärast vabandada. Seda ta ei tahtnud. Et ema ja kasuisa olid rendikoha pidajad, vahetas pere sageli elukohta. Enim meenutab Henriette lapsepõlvkodu Kiltsi viinavabrikus, kus elas palju lastega peresid.

1938. aastast on Henriettel alles leeritunnistus ja leeripilt. Leeritunnistusel on kirikuõpetajate Ralph von zur Mühleni allkiri. „Olid ikka ilusad leeritunnistused,” õhkab Henriette leeritunnistust kokku voltides. Leerilaste ühispildil on valgeis kleitides tüdrukud ja tumedais ülikondades poisid, kokku 40-50 leerilast. Laupäeval, päev enne leeriõnnistust käisid leerilapsed pihil ja siis pidid kõik kandma musti rõivaid ja musti kingi, mäletab Henriette toonast kommet.

„Head pole mäletada, pole olnud õiget kodu ja õigeid vanemaid.” Henriette pühib lapsepõlvest rääkides silmi. „Ema küll hoidis mind, püüdis vähemalt, aga ega temalgi kerge olnud. Olin viies ratas vankri all. Vallaslaps oli tol ajal suur patt.”

Henriettest paistab, et kurbusest, ülekohtust ja muudest eluraskustest aitab teda üle töö. Ta kordab kurvapoolse jutu lõpetuseks: „Tuleb elada, tuleb tööd teha.” See on tema mantra.

Elu ilusaim aeg

Henriette ei kõhkle hetkegi, kui tuleb jutuks elu kõige ilusam aeg. See on oma päris kodu saamine. Kui Henriette abiellus, oli tal unistus oma majast. Oma aiast, kus on palju puid ja lilli, kus saab õunapuult volilt õunu võtta. „Hirmus tahtmine oli oma maa järele,” sõnab Henriette. Ta oli elanud mehekodus Saaremaal ja Oidremal. Majaraha kogumiseks kasvasid nad Oidremal kaht lehma. Ühe lehma müügist said nad 700 rubla, mis tol ajal oli suur raha.

1960. aastal said nad Haapsallu krundi. See kant Tallinna maantee ja praeguse Kuuse tänava vahel oli linnarahva prügila. Prügi matsid nad oma krundi vesiliivasesse pinnasesse. „Kui palju sai metsast lehti veetud, et maast saaks maa,” meenutab Henriette. Teise poole majaehitusraha said nad laenuks töökohalt. Isegi äi imestas: millega te maja ehitate, ise paljad kui püksinööp. Majaehituseks kulus viis aastat. „Raha ja materjali oli, aga aega ei olnud,” mäletab Henriette. Tol ajal olid puhkepäevadel kõiksugu hoogtööpäevakuid, kõik pidi kaasa tegema.”

„Töö. Oma maa, oma maja, oma kodu,” kordab Henriette jälle oma mantrat. „Istuta lilli ja puid nii palju kui tahad!” Suur hõbekuusk ukse ees on Türi lillelaadalt toodud. Viimane istutamine oli kastan värava kõrval. Tal on hea käsi, kõik läheb kasvama.

Tabletid dikteerivad päevaplaani

Nüüd sätib Henriette oma päeva tablettide võtmise järgi. Tal on südamepuudulikkus, vesi koguneb jalgadesse. Võtma peab 7-8 tabletti. Neid ei saa korraga suhu pista, selleks on kindel kord - mis enne sööki, mis pärast ja kui palju peab kahe tableti vahel vahet olema. Seda annab meeles pidada!

Henriette tõuseb üles kell neli, võtab ära ühe tableti. Kell viis läheb kööki ja keedab endale rukkibelbeputru. Paneb kohvivee üles. Kohvi joob ta meega. Kell pool seitse hakkab köögis

askeldama lapselapse pere, selleks ajaks on tema juba oma toas.

„Haigla on olnud mu teine kodu. Doktor Meriloo on minuga palju vaeva näinud.”

Elujanu ja ergas meel

Kirikus Henriette enam ei käi – jalad! Loeb kodus lauluraamatut ja Piiblit. Igal hommikul ja õhtul palvetab ja tänab, et päev õnnelikult kulgeks, et abilistel oleks tervist ja tööd.

Kui jalad veel kandsid, oli Henriette hoolitseda koguduse kantselei lillepeenrad. Ta tegi ka mitu suve diakooniatööd. Henriette tööd tunnustab EELK tänukiri. 6. juulil 2008 käis ta kuldleeris.

Eesti igapäevaeluga on Henriette hästi kursis. „Danske pank – armas jumal!” lööb ta käsi kokku. Kui ta hakkab oma lemmiksaateid ja lemmikfilme üles lugema, ei tule sellel lõppu. Esimesena tulevad Örne 13, Pealtnägija, Prillitoos, Kuldvillak, Eesti mäng. „Sealt saab uusi sõnu teada,” täpsustab ta. Mõne saate kohta ütleb: „Vaata kui õelad võivad inimesed olla!”

„Tahan oma elu rahulikult lõpetada, Taevaisa tänada,” ütleb Henriette ja laulab oma igahommikust palvet: „Mu süda ärka üles ... kes kõike head meil annab ja meie mured kannab.”

Uueks aastaks soovib Henriette kõigile „rahu, ilusat Eestimaad ja ilusat eesti keelt”. Endale soovib ta tervist ja Jumala õnnistust.

Lehte Ilves

ÜLEVAADE KOGUDUSE NÕUKOGU KOOSOLEKUST.

EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse nõukogu korraline koosolek oli 4. novembril 2018. Nagu kombeks, algas koosolekupäev jumalateenistuse ja armulauaosadusega toomkirikus. Koosolek peeti Jaanisaalis. Kohal oli 19 nõukogu liiget ning koosolek oli otsustusvõimeline.

Koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäe andis **ülevaade koguduse tegevusest** lõppeva aasta jooksul. Koguduse juhatuse koosolekud on toimunud reeglipäraselt. Kõik koosolekud on protokollitud ja protokollid edastatud EELK Konsistoriumile. Tiit Salumäe andis ülevaate oma ülesannetest piiskopina ja koguduse õpetajana ning olulisematest sündmustest koguduse elus. Ülevaade on trükitud Lääne praostkonna aastakirjas Scripta Annalia 2018.

Haapsalu koguduse 2018 aasta **teenetemärgi nominendi kinnitamine**. Juhatuse ettepanekul kinnitas nõukogu 2018 aasta teenetemärgi nominendiks Haapsalu koguduse toomkooi dirigendi **Sirje Kaasiku**. Teenetemärgi üleandmine toimub Haapsalu toomkirikus 27.12.2018.

Õpetaja Tiit Salumäe andis ülevaate **koguduse tegevuskavast aastatel 2019-2020**. Tegevuskava eelnõu koostas juhatuse aseesimees Kristi Ainjärv ja täiendas koguduse juhatust. Nõukogu vaatas tegevuskava koos läbi, see on aluseks eelarve koostamisel. Koguduse nõukogu kinnitas tegevuskava.

Sõpruskoguduse lepingu sõlmimine Soome Turu Miikaeli kogudusega. Õpetaja Tiit Salumäe tutvustas lepingu eelnõud. Koguduse nõukogu andis loa sõlmida sõpruskoguduseleping. Kontaktisikuks määrati Kalle Jätsa. Lepingu allkirjastati 18.11.2018 Turus.

Koguduse maksude kehtestamine. Juhatuse esimees Madis Kütt esitas nõukogule kinnitamiseks koguduse 2019 aasta maksude osas juhatusepoolsed ettepanekud ning nõukogu kinnitas need järgmiselt: **liikmeannetus** soovitatavalt 1% koguduse liikme sissetulekust, kuid mitte vähem kui 48€ aastas, liikmemaks palutakse tasuda igakuiselt; **ristimistalitus** jumalateenistuse sees 30 € ja eraldi talitusena 50 €; **leerikursus** 70 € (eraldi maksustatakse leerilaager); **laulatustalitus** 250 €, abielu registreerimise korral lisandub riigilõiv. Laululeht 0,30 € tk; **matusetalitus** 150 €. Laululeht 0,30 € tk; kirikuraamatute ja koguduse registrite alusel väljastatud **tõendi** tasu 5 € tõendi kohta, vajadusel lisandub postikulu. **Koguduse õpetajal on õigus majanduslike raskuste korral teha talituste tasus allahindlust**. Kiriku kasutamine **kontsertideks** lepingu alusel Koguduse Varahaldusega (lisandub 20% k/m): piletita kontsert: 75 €; piletiga (pileti hind kuni 5 €): 90 €; piletiga (pileti hind 5-10 €): 120 €; piletiga (pileti hind alates 10 €): 200 €. Tasu sisaldab 3h kirikukasutust (sh. kontserdi ettevalmistamine ning kontserdi järgne kasutus), iga lisatunni tasu: 20 €.

Lõpupalve pidas abiõpetaja Kristo Hüdsi palve. Järgmine nõukogu koosolek toimub 17.03.2019.

Lydia Kalda

Koguduse nõukogu ja juhatuse liige, protokollija.

HINGELAULIKUD TOOMKIRIKUS.

Detsember on kirikutes muusikaküllane kuu. Meie pühakodades toimuvad traditsioonilised kontserdid: käsikellade ansambel Arsis, Haapsalu koolide ja muude kollektiivide ülesastumised. Esinejate nimistusse tekib aeg-ajalt uusi nimesid. Nii andis 09.12.2018 võrratu kontserdi meesansambel The Soul Singers (tõlkes Hingelaulikud). Ansambli asutas 2016. a helilooja ja dirigent Genri Tron. Ansambli liikmed on noored professionaalsed muusikud, kes muusikat siiralt armastavad ja väärtustavad. Ansambli repertuaari kuuluvad maailma muusika meistriteosed, mis kuuluvad erinevatesse epohhidesse, kultuuridesse ja žanridesse. Lauldakse *a capella* ja instrumentaalse saatega. Laulude originaalsed seaded on ansambli liikmete tehtud.

Haapsalu kontserdi repertuaar koosnes enamjaolt jõulumuusika kuldklassikast, lisaks eesti ja vene koorimuusika pärleid. Kavas oli F.Gruberi „Püha öö“, mida on nimetatud ka jõulude hümniks ja mille esmaesitusest saab tänavu 200 aastat. Õhtu üks pärle oli kindlasti vene rahvalaul „Õhtukellad“ („Vetšerni zvon“), mis läks kontserdi lõpus ka kordamisele. Väga huvitav oli ka J. Pachelbeli Kaanon, mida oleme harjunud kuulama orelil ja sedakorda nautisime inimhääle esitatuna. Kogu kava oli esitatud väga virtuoosselt ja väega; kuigi esineti kuuekesi, võis silmi sulgedes tajuda justkui suurt koori. Lauldi hingest ja lauldi hinge, muutes maailma meie ümber imeliseks.

Tiia Laar

DETSEMBRIKU „PIIBEL KÖÖGIS.“

Meie 2018. aasta viimane Piibel köögis toimus nagu ikka laupäeval, seekord 15. detsembril. Tulime hulgakesi kokku, et osaduses olla, üheskoos Piiblit uurida ja piibliteemalist toitu valmistada. Advendiaega sobivalt oli meie piiblitunni teemaks Neitsi Maarja.

Alguses uurisime nime Maarja päritolu ja tähendust. Mirjam, Mariam ja Maria on selle nime erinevad vormid heebrea, kreeka ja ladina keeles. Uues Testamendis räägitakse tervelt 6-st erinevast Maarjast – ilmselt oli see Jeesuse aegadel väga populaarne nimi. Seejärel vaatasime Vana Testamendi ettekuulutusi Jeesuse ja Maarja kohta.

Katoliku kirikus on Neitsi Maarja väga austatud ja armastatud. Protestandid, kaasa arvatud luterlased, on Maarja tahaplaanile jätnud ja tundub, et teenimatult. Meie kirikus räägitakse Maarjast ainult jõuludega seoses ja ei enam. Üks küsimus, mille puhul katoliiklased ja protestandid on eri meelt, on küsimus Maarja neitsilikkusest. Katoliiklased usuvad, et Maarja jäi igavesti neitsiks, kuni surmani. Protestandid arvavad, et Maarja oli neitsi vaid Jeesuse sünnini ja sai hiljem Joosepiga veel lapsi. Uurisime koos Piibli erinevaid kirjakohti, mis on seotud Maarja neitsilikkusega, ja nii katoliiklaste kui protestantide selgitusi nende kohta. Ka meile kõigile tundus usutavam ja südamelähedasem seisukoht, et Maarja jäi neitsiks igavesti.

Maarja tähtsaim roll ja ülesanne nii maises elus kui igavikus on olla Jumala Poja Jeesuse ema. Kui ingel Gabriel kuulutas Maarjale, et ta jääb Pühast Vaimust lapseootele, ei sundinud ta Maarjat seda rolli omaks võtma. See oli Maarja vabatahtlik otsus, vabatahtlik kuuletumine Jumalale, et ta Tema plaaniga nõustus. Olles kuulekas Jumalale, sai Maarjale osaks kaasinimeste mittemõistmine: isegi tema kihlatu Joosep pidas teda abielurikkujaks. Olles ustav Jumalale, rikkus Maarja oma maine inimeste silmis.

Rääkisime ka palvetamisest Maarja poole, mida praktiseerivad katoliiklased. Selleks uurisime Kaana pulma lugu, kus Jeesus Maarja palve peale muudab vee veiniks. Katoliku kirik õpetab, et Maarja ise ei täida meie palveid. Maarjalt saab paluda ainult eestpalvet. Maarja annab meie palve edasi Jeesusele, kes täidab palve. Maarja eestkoste on vajalik meie usunõtruse pärast – meie ei suuda paluda nii suures usalduses ja usus kui Maarja. Vaatlesime kõige tuntumat palvet Maarja poole, Ave Mariat – seal palutakse teoloogiliselt täiesti korrektselt, et Maarja palvetaks meie eest: „Püha Maria, Jumalaema, palu meie patuste eest...“

Oma elu vältel koos Jeesusega pidi Maarja nagu iga teine lapsevanem õppima, et tema kallis poeg ei kuulu talle, vaid Jumalale. Tema oleks armastusest oma poja vastu tahtnud Jeesust nii mõnestki ohust säästa ja päästa – Jeesus ise ei lubanud seda, sest Jumalal oli Temaga teine nõu. Kui Jeesuse jüngrid uskusid, et Jeesus on Jumala Poeg, siis Maarja oli ainus, kes ei uskunud, vaid teadis seda. Tema

ainsana teadis, et see oli ainult Jumala tegu, et Jeesus hakkas tema üsas kasvama. Seda suurem pidi olema Maarja mõistatus ja ahastus, kui Jeesus risti löödi. Ta ei suutnud aru, miks Jumal tahtis, et Tema enda poeg, kes oli ka Maarja poeg, sureks ristil aeglaselt ja piinarikkasse lämbumissurma? Väga paljud katoliiklased palvetavad Roosikrantsi. Sellega seoses mõtlevad nad kõigile Piiblis ära toodud sündmustele Maarja elus, püüavad neid näha läbi Maarja silmade, püüavad samastuda Maarjaga, mõelda tema mõtteid ja tunda tema tundeid. Seeläbi tekib Maarjaga isiklik side, Maarja muutub lähedaseks, kõik Maarjaga seotu puudutab inimesi sügavalt: tema seos Jeesusega, tema emarmastus, tema üleelamised Jeesuse risti all, tema jääv neitsilikkus ja kõik muu, mida Pühakiri meile temast räägib. Kui meie, protestandid, suudaksime niimoodi armastada Jeesust, kui katoliiklased armastavad Maarjat! Aga selleks, et usutööd meid isiklikult puudutaksid, peamegi nende üle mõtisklema, neid sisimas läbi elama, kutsuma appi nii oma mõistuse kui emotsioonid. Põgusalt rääkisime piiblitunnis Neitsi Maarjaga seotud motiividest kristlikus kunstis ja muusikas. Toiduks valmistasime seekord spinatisuppi ja pilvekesi. Toitude retseptid olid küll valitud piibliteemaliste retseptide raamatust, ent otsene seos neil Neitsi Maarja temaga puudus. Terves raamatus polnud kahjuks toite, mis oleksid olnud seotud lugudega Neitsi Maarjast.

Spinatisupp 6-8 inimesele

300 g peeneks hakitud külmutatud spinatit; 2-3 sl võid; ½ peeneks hakitud sibulat; 3 sl hakitud kreeka pähkleid; ½ tassi seederänniseemneid; 2 sl nisujahu; 4 tassi kanapuljongit; 1 ½ tassi piima; soola, pipart, muskaatpähklit.

Sulata spinat. Pruunista seemned ja hakitud pähklid võis kuldpruuniks pidevalt segades. Lisa hakitud sibul ja pruunista segu veel paar minutit. Raputa jahu segu peale ja lisa segades vähehaaval kanapuljong. Lisa spinat ja piim ning lase supp mõneks minutiks keema. Serveeri kuumalt.

Pilvekesed 8-10 inimesele

4 suurt munavalget; noaotsatäis soola; 2 ½ dl (200g) suhkrut; ½ tl vaniljesuhkrut; 1 tl valgeveiniäädikat; ½ sl tärklis. Katteks: 2 ½ dl vahukoort; 1 ½ sl suhkrut; ½ tl vaniljesuhkrut; 2 ½ dl (240g) värskeid puuvilju või marju omal valikul.

Eelsoojenda ahi 130 kraadini. Vahusta toasoojad munavalged soolaga kõvaks vahuks. Lisa pidevalt vahustades paari supilusikatäie kaupa suhkur ja vaniljesuhkur. Vahusta, kuni vaht on läikiv. Lõpuks lisa ettevaatlikult segades tärklis ja äädikas.

Tõsta küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile väikesed tainakuhjad. Vajuta lusikaga keskele väike süvend, kuhu hiljem panna vahukoort. Küpseta umbes 60 minutit. Pane ahjuks praokile ja lase pilvekestel ahjus täielikult jahtuda. Täidise tegemiseks vahusta koor suhkruga. Kata pilvekesed vahukoorega ja kaunistatakse hakitud puuviljadega. Serveeri kohe.

Karin Teder

ANNE LUGEMISELAMUS.

„Südamepuhtuse majad” (2018). Intellektuaalsete erivajadustega inimeste töö kiriku juures.

Raamat jõudis minuni koguduse õpetaja ja piiskopi Tiit Salumäe kaudu nagu ka minu esimese artikli teema puuetega inimeste reaalsest olukorrast. Lisaks südamlikule lugemiselamusele seovad mind

selle raamatuga isiklikud kogemused: õppisin Rakvere Pedagoogikakoolis 1997.-1998. aastal sotsiaalpedagoogiks. Praktikal tegelesin raamatus kirjeldatud erivajadustega laste ja noortega tollases Rakvere Tugikoolkodus. Rakvere Tugikoolkodus on nüüd teine nimi ja tollased lapsed ammugi täiskasvanuks saanud ja vajavad eneseteostust nagu kõik inimesed. Paraku selliseid võimalusi meie riigis napib. Seega tuleb eriti esile tõsta EELK Rakvere Kolmainu kogudust ja EELK kristliku töö tegijaid, kes on sellele hoo sisse andnud.

Ma ei ole lugenud midagi paremat intellektipuude olemusest kui peapiiskop Urmas Viilma ettekanne konverentsil „Intellektipuudega inimesed kogukonnas” Rakveres 26. septembril 2018. See on nii mõistlik ja õige. Ühtlasi annab see ka võtme raamatu pealkirja mõistmiseks. Minu meelest iseloomustab südamepuhtus intellektuaalse erivajadusega inimesi.

Peapiiskopi sõnul tuleb intellektipuudega inimestesse suhtuda nii, nagu me suhtume lastesse või teismelistesse – me võtame neid sellistena, nagu nad on. Ettekanne algab sõnadega Piiblist: Jeesus kutsus ka lapsi enda juurde, öeldes: „Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid, sest selliste päralt on Jumala riik. Tõesti, ma ütlen teile, kes iganes Jumala riiki vastu ei võta nagu laps, ei saa sinna” (Mk 10:14 -15). Peapiiskopi sõnul on lapsed siirad, puhtad, süütud, ausad, avatud, tänulikud, mitte silmakirjalikud. Minu kogemus selliste vaimult lastega kinnitab peapiiskopi sõnu. Nendega on lihtne suhelda, sest nad ei teeskle – kui on paha tuju, siis nii ongi ja rõõmuga on sama lugu. Nad on siirad. Jumala palge ees on kõik inimesed võrdsed ja kellelgi pole midagi puudu. Südamepuhastesse inimestesse ei tuleks suhtuda nagu lastesse, kes vastavalt nende eale ja elukogemusele on just nii siirad, kui nad on. Nad on inimesed nagu kõik teised.

Abistamisanni rakendamisest kogukonna heaks räägib EELK Rakvere Kolmainu koguduse õpetaja Tauno Toompuu, kes on näinud vajadust sellise töö järele. Rakveres on töökeskus, mis sai alguse puhtvaimulikust tegevusest kord kuus: uuriti Piiblit ja söödi. Ühel hetkel mõeldi, et võiks veel tegevust pakkuda. Enamik töökeskuses käijaid on 30-40-aastased inimesed, kes elavad koos vanematega. Ühel hetkel kaovad vanemad kõrvalt ja põhiliseks võimaluseks on hooldekodu. See on arenemise ja lootuse kadumine. Töökeskuses õpetakse töötegemist tegevusjuhendaja käe all vastavalt võimetele. Mõni saab selgeks ühe vajaliku tööliigutuse, teine rohkem.

Raamatukeses on intervjuu Maie Sillaga, kes on EELK Kolmainu koguduse töökeskuse vabatahtlik ja 40-aastase intellektipuudega poja ema. Temagi töö sai alguse vajadusest leida oma pojale sobiv tegevus. Töökeskuses käib 15 noort inimest, enamus meesterahvad. Maie Silla unistuseks on, et noored saaksid omaette elamised, tema pojalt oleks aeg ammu omaette elada. Samuti sooviksid nad oma töö eest raha saada nagu kõik täiskasvanud inimesed. Eelmisel aastal said mõned töötukassa kaudu veidi teenida ja tundsid ennast vajalikuna. See probleem on kõigil erivajadustega inimestel, et oleks võimalik ennast elatada ja tunda vajalikuna. Kuldsed sõnad ütleb Kadri Kesküla, EELK Konsistooriumi diakooniasekretär: erivajadustega inimeste olukord näitab kogu ühiskonna heaolu, tugevust ja toimetulekuvõimet. EELK Konsistooriumi diakooniatallitus teeb koostööd Viliveres oleva Katikoduga, kus elavad intellektipuudega inimesed. Ja on neile loonud töökeskuse Kohilas. Nad teevad puutööd, heegeldavad, õmblevad, punuvad, vildivad. Kõlama jääb mõte, et iga inimene peab saama kasutada oma andeid.

Anne Vooremaa

NATUKE NALJA.

Vaidluses religiooni teemadel eitab üks osavõtjaist radikaalselt kõige üleloomuliku olemasolu.

"Te ei usu siis üldse mitte midagi?" küsib temalt vaimulik.

"Ma usun vaid seda, mida saan oma mõistusega taibata."

Vaimulik kehitate õlgu ja ütleb: "Lõpuks teeb see ju sama välja."

PILTE DETSEMBRI SÜNDMUSTEST.

Õpetaja Kristo Hüdsi seati 9. detsembril Haapsalu toomkirikus koguduse abiõpetajaks. 15. detsembril sai ta 30 aastaseks.

27. detsembril toimus Toomkirikus traditsiooniline Johannesepäeva kontsert-aktus. Kõnelesid Haapsalu aselinnapea Liina Põld ja piiskop Tiit Salumäe. Sirje Kaasikule anti üle koguduse teenetemärk. Sirje on naine nagu orkester: laulab ise, õpetab teisi laulma ja on helilooja. Öhtu muusikalises pooles esinesid Inga ja Toomas Lunge. Nende laulud kõnelesid lihtsatest ja südamlikest asjadest, mis on enesestmõistetavad, kuid meie kiire elutempo virrvarris kipuvad teinekord tahaplaanile jääma. Laulude vahele luges Inga Hando Runneli, Leelo Tungla ja Ott Arderi luuletusi. Viimane laul – Kingitus – võttis sümbolsesti kõik kokku: kinkigem inimestele meie kõrval ja ümber oma aega ja pühendumist.

Jõuluõhtu perejumalateenistus Haapsalu toomkirikust kanti üle Vikerraadios ja Klassikaraadios. Teenisid piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Kristo Hüdsi ja jutlustaja Kalle Jätsa. Koguduse noored kandsid ette jõululoo „Neli küünalt.“ Laulsid laulustuudio Do-Re-Mi laululapsed Anne Pääsukese juhatusel ja koguduse toomkoor Sirje Kaasiku juhatusel. Orelil Lia Salumäe.

Jumalateenistus on järgi kuulatav: <https://vikerraadio.err.ee/884388/jouluohtu-jumalateenistus>

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu teerajal. Ps 119:105

Ristiusk, mida me tunnistame, on väga paljudest uskumustest koosnev kooskõlaline süsteem: erinevad õpetused on tihedalt üksteisega seotud. Kui mõne suhtes neist on meil väärad arusaamad, siis eksime ka paljude teiste õpetuste mõistmisel. Kuidas võime teada, mida täpselt ja kuidas on õige uskuda? Selleks on Jumal kinkinud meile Pühakirja, milles sisaldub Tema eneseilmutus. Kõik, mida kristlus õpetab, on kirja pandud Pühakirjas. Et meie usk oleks tõene, selleks ei piisa leerikursuse läbitegemisest ja jumalateenistustel jutluse kuulamisest – selleks peame me lugema ja uurima Piiblit. Paraku on väga paljude kristlaste arusaamad mitmetes olulistest usuküsimustes niivõrd veidrased, et on selge: nad ei loe Piiblit. Sageli võetakse usuasjades omaks see, mida on kuskilt kuulnud, kontrollimata, mida Pühakiri selle kohta ütleb. Usutakse paranormalseid nähtusi, ollakse „tondiusku“ (Toomas Pauli väljend).

Lisaks Jumala eneseilmutusele sisaldab Pühakiri ka ilmutust Jumala tahtest. Jumal on andnud meile teada, mida Ta meilt ootab, mida me peame tegema, et olla Talle kuulekad. Koos sellega on meile Pühakirjas antud hulgaliselt juhiseid, kuidas ühes või teises situatsioonis toimida – milline käitumine on kooskõlas Jumala tahtega. See on loendamatu Piiblit lugevate kristlaste kogemus: kui neil on elus väga raske olukord või seisavad nad väga keerulise valiku ees, siis tuleb Püha Vaim neile meelde mõne piiblisalmi, milles peitub vastus küsimusele, mida sellises olukorras teha. Kuid et Püha Vaim saaks meile teadvusse tuua Jumala juhtnööri, peame me seda eelnevalt olema Piiblist lugenud ja selle üle mõelnud.

Kui me usume valet, võib kogu meie usuhoone kergesti kokku kukkuda. Kui me ei tunne Jumala juhtnööri, mille järgi oma elu ja käitumist seada, võime ühel päeval seista krahhi ees oma elus. Jumala laps, kes armastab oma taevast Isa, igatseb lugeda Tema sõnu, mida Tema ustavad sulased on Piiblis kirja pannud. Uue aasta alguses on hea hakata kujundama uut harjumust: igapäevast plaanipärast Pühakirja uurimist. See on tegevus, mida Jumal alati rikkalikult õnnistab. Ustavate piibliuurijate jaoks kujuneb see tegevus alati suureks rõõmuks.

**Armas taevane Isa, valguse ja tõe Jumal! Täname Sind Sinu püha sõna eest.
Ärata meie südames igatsus üha rohkem Sind ja Sinu armastust mõista ja kogeda.
Selleks kingi meile nälga ja janu Sinu sõna järele,
ava meie silmad ja süda oma Püha Vaimu abil ja juhata meid Pühakirja kaudu tõe juurde,
et suudaksime ja tahaksime olla Sulle kuulekad
ja kiita, tänada, ülistada ja austada Sind igavesti.**

Karin Teder

SIRJE KAASIKU KÕNE 27. DETSEMBRIL 2018.

Head sõbrad, armas kogudus! Minu tee kiriku juurde oli läbi muusika. 28 aastat tagasi kutsus Lia Salumäe mind juhatama lastekoori. See oli aeg, kus kiriku ukсед avanesid, rahvas voolas kirikusse. Inimesi oli palju, aga töötajaid vähe. Lastekooris laulis tol ajal ligi 30 last. Proovis istuti tihedalt üksteise kõrval - rohkem poleks neid väikesesse Jaanisaali mahtunudki. Töö lastega kestis 25 aastat. Lastekoori repertuaar on koondatud laulikusse „Igal hommikul, igal õhtul“.

Uus hingamine muusikaelus tuli koos Michael Heckmanniga. Vanamuusika projektidest sündis toomkoor, mida me Liaga siiani juhatame. Kooril oli vaja kaasaegset repertuaari, seetõttu sündisid laulud segakoorile. Toomkoori laulud moodustavad lauliku „Laul sünnib rõõmust“.

Toomkoorile kirjutasin „Missa brevis“ ja „Laulud Loojale.“ Muusikatöö lastega muusikakoolis ja Uuemõisa algkoolis panid aluse laulikutele „Lauluhääl“ ja „Tedretäpid“. Mitmed laulud on leidnud tee kooliõpikutesse ja kogumikesse. Minu laule on esitatud vaimulikel laulupidudel ja kontsertidel.

Minu muusika on saanud alguse kirikust, ta on mõeldud kirikus esitamiseks ja teenistuse ilmestamiseks. Juba 28 aastat olen olnud igal jõuluõhtul teiega koos selles kirikus. Rõõmustan, et kuulen imelisi helisid ja saan oma muusikat teiega jagada. Täna kogudust mulle osutatud au eest!

SÜNNIPÄEVAD JAANUARIS.

2. jaanuar	Riina Teller	
4. jaanuar	Inga Teppor	50
	Heli Aarsalu	80
5. jaanuar	Elfriede Vihterpal	89
	Ronja Soopan	
	Hanna Marii Sisas	
6. jaanuar	Ergo Solovjov	
7. jaanuar	Kärt Haan	
	Markus Lauringson	
8. jaanuar	Maiko Sirts	40
9. jaanuar	Annaliisa Martson	
10. jaanuar	Silvi Birk	83
	Tamara Pajo	80
	Aili Kaur	
	Julia Jätsa	
	Marion Kaareste	
11. jaanuar	Sebastian Salumäe	
12. jaanuar	Aliida Võhma	93
	Siim Gontmacher	
13. jaanuar	Hans Joosep Lõhmus	
15. jaanuar	Kerli Laubert	35
	Linda Mari Sikkal	
16. jaanuar	Elar Võeras	35
	Martten Soome	
17. jaanuar	Valeri Šipulin	
	Kaido Pällo	45
18. jaanuar	Alari Truuver	
	Elena Kõivastik	70
	Krisli Tammela	
20. jaanuar	Riina Lõhmus	
	Jaanus Kõuts	
21. jaanuar	Heli Kaljulaid	45
	Tanel Tammet	
22. jaanuar	Ravel Öövel	
23. jaanuar	Tiiu Kelviste	
	Kai Toompuu	
	Jasper Oja	
24. jaanuar	Helen Pihel	45
25. jaanuar	Marko Kasepalu	
	Kirsi Rank	
	Evelin Korjus	
27. jaanuar	Renee Logberg	
	Meriliis Leemet	
29. jaanuar	Märt Paju	
31. jaanuar	Elo Jürise	
	Vendo Jugapuu	
	Kristel Roosiorg	
	Matteus Kalda	15

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud esmaspäeval kolmapäeval ja reedel kl 9-15. Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635. Annetusmüük on taas avatud alates 16. jaanuarist 2019.

Telefon 473 7166, 473 7167.
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>
Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu
Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).
Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirikus toimuvad pühapäevased jumalateenistused 13. jaanuarist kuni 20. aprillini.

Toomkirik on avatud piletiga reedel ja laupäeval kell 11 – 16 ja pühapäeval kell 13 – 16.

Vaata www.haapsalulinnus.ee

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.
Kristo Hüdsi E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758
Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com
Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .
Lia Salumäe E-post: lialalumae@hotmail.ee 53039 835.
Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com
Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee
Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de
Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com
Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

*Soovin kõigile meie koguduse liikmetele ja kõigile Johannese
Sõnumite lugejatele õnnistatud Issanda aastat 2019!
„Hoidu kurjast ja tee head, otsi rahu ja nõua seda taga!“ Ps 34:15*

+ Salumäe